

IV SA/Wa 132/12 - Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie

LEX nr 1139631

Wyrok

Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie

z dnia 27 marca 2012 r.

IV SA/Wa 132/12

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia WSA Teresa Zyglewska (spr.).

Sędziowie WSA: Marian Wolanin, Tomasz Wykowski.

Sentencja

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 marca 2012 r. sprawy ze skargi E. R. na decyzję Ministra Finansów z dnia (...) grudnia 2011 r. nr (...) w przedmiocie stwierdzenia przejścia na rzecz Skarbu Państwa części nieruchomości - oddala skargę.

Uzasadnienie faktyczne

Decyzją z dnia (...) maja 2011 r. Minister Finansów stwierdził przejście na rzecz Skarbu Państwa części nieruchomości położonych w W. przy: - Al. (...), księga wieczysta KW (...) - (...), księga wieczysta KW (...) stanowiącą dawną nieruchomość położoną w (...), ozn. nr hipotecznym (...), która stanowiła własność E. T.

Zaskarżoną do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie decyzją z dnia (...) grudnia 2011 r. po rozpoznaniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy utrzymał w mocy decyzje własną z dnia (...) maja 2011 r.

Ustosunkowując się do zarzutów podniesionych przez E. R., Minister Finansów stwierdził, iż nie są one zasadne.

Organ wywodził, iż pełnomocnik odwołującej wskazał, na niedopuszczalność zastosowania ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. w stosunku do mienia obywatela polskiego, a takim obywatelstwem legitymuje się E. R., ponieważ Układ miał zastosowanie jedynie do cudzoziemców tj. obywateli brytyjskich.

Minister wywodził, że w dniu wejścia w życie Układu oraz w dniu 27 września 1960 r. tj. dacie złożenia przez E. R. podpisu na formularzu zrzeczenia się roszczeń Komisji ds. Odszkodowań Zagranicznych (organu brytyjskiej administracji rządowej), obowiązywał art. 1 ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 25), który mówił, że obywatel polski nie może być równocześnie obywatelem innego Państwa. Zasada wyłączności obowiązuje również obecnie, a wynika z art. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353 z późn. zm.). W ocenie Ministra Finansów zasada wyłączności jest co do swej istoty słuszna, jednakże istnieją takie stany faktyczne, gdzie jej bezpośrednie zastosowanie będzie prowadzić do absurdu. Tak jest w niniejszej sprawie. Przyjęcie logiki rozumowania, iż posiadanie obywatelstwa polskiego przy jednoczesnym posiadaniu obywatelstwa innego państwa wyłącza stosowanie ustawy z dnia 9

kwietnia 1968 r., prowadziłyby do paradoksalnego wyniku wykładni przepisów tej ustawy w związku z zasadą wyłączności. Jak wiadomo w przypadku wątpliwości co do tego, czy należy dać prymat wykładni językowej, czy też celowościowej i funkcjonalnej, zasadą jest nadanie pierwszeństwa wykładni językowej, chyba, że prowadzi ona do nonsensownych wyników. Zdaniem Ministra Finansów w niniejszym przypadku wykładnia proponowana przez odwołującą prowadziłyby do bezpodstawnego wzbogacenia osoby objętej Układem, gdyż osoby objęte układami indemnizacyjnymi pomimo przyznanego odszkodowania nadal pozostawałyby właścicielami zrekompensowanych nieruchomości.

Minister motywował, że ustawy i dekrety dotyczące przeniesienia prawa własności wywołały skutki w stosunku do ogółu obywateli polskich, niezależnie od tego, czy zamieszkiwali oni w kraju, czy też za granicą oraz czy przyjęli obywatelstwo obcego państwa, czy też nie. Wobec powyższego wykładnia językowa prowadziłyby do zaakceptowania nierównego traktowania obywateli polskich, w zależności od okoliczności posiadania przez nich podwójnego obywatelstwa. Organ podkreślił, że Układ przewidywał przyznanie odszkodowań tylko dla obywateli brytyjskich. W przypadku nie legitymowania się przez E. R. obywatelstwem brytyjskim Komisja ds. Odszkodowań Zagranicznych nie przyznałaby odszkodowania na podstawie Układu i tym samym nie przekazałaby stronie polskiej na zasadzie art. 6 ust. 3 Układu formularza zrzeczenia się roszczeń sygnowanego jej podpisem.

Minister Finansów nie zgodził się z zarzutem podniesionych w odwołaniu, iż organ nie dysponuje dowodem na okoliczność wypłaty odszkodowania na rzecz E. R. Organ zauważył, że kwestia wypłat odszkodowań obywatelom brytyjskim i ich wysokości, zgodnie z Układem, leży poza sferą zainteresowania Rządu Polskiego. Wynika to z faktu, iż sumy zapłacone w ramach Układu zostały rozdzielone w sposób i zgodnie z metodą podziału, zastosowanymi wedle uznania Rządu Wielkiej Brytanii. Rozliczenia finansowe odbywały się na dwóch płaszczyznach. Mianowicie między Rządem PRL a Rządem Wielkiej Brytanii oraz Rządem Wielkiej Brytanii i obywatelami brytyjskimi. Minister zaznaczył, że wydanie formularza zrzeczenia Rządowi Polskiemu na podstawie z art. 6 ust. 3 Układu było obwarowane warunkiem ostatecznej zapłaty przez Rząd PRL sum określonych w art. 1 Układu. Skoro przedmiotowy formularz znajduje się w posiadaniu Ministra Finansów, stanowi to dowód, iż E. R. przyjęła odszkodowanie przyznane jej przez Komisję ds.

Odszkodowań Zagranicznych, które pochodziło ze środków przekazanych przez Rząd PRL. Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 87 ust. 1 Konstytucji RP poprzez pominięcie okoliczności, że Układ nie jest źródłem prawa powszechnie obowiązującego jako nieratyfikowany i niepublikowany w Dzienniku Ustaw układ międzyrządowy Minister stwierdził, iż zarzut ten jest chybiony. Dokonując analizy treści art. 1 i art. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. o dokonywaniu w księgach wieczystych wpisów na rzecz Skarbu Państwa w oparciu o międzynarodowe umowy o uregulowaniu roszczeń finansowych organ doszedł do przekonania, iż cel i treść ustawy wskazuje, że nie posługuje się ona pojęciem "międzynarodowej umowy" w znaczeniu umowy międzynarodowej, która została ratyfikowana i ogłoszona w Dzienniku Ustaw. Wręcz przeciwnie, należy dojść do wniosku, że ustawa została uchwalona właśnie dlatego, iż umowy międzynarodowe o uregulowaniu wzajemnych roszczeń finansowych, z uwagi na ich rangę, nie stanowiły wystarczającej podstawy prawnej do udokumentowania w księgach wieczystych przejścia na rzecz Skarbu Państwa określonych praw obywateli państw obcych (wyrok A/SA z dnia 17 maja 1999 r., OSA 2/98, ONSA 1999/4/110).

Organ podkreślił, że wykładnia językowa przepisów tej ustawy prowadzi do wniosku, iż Minister Finansów powinien zbadać, czy dana osoba i jej mienie zostały objęte któryś z międzynarodowych układów odszkodowawczych. Udowodnienie tej okoliczności powoduje powstanie obowiązku wydania przez Ministra Finansów decyzji deklaratoryjnej potwierdzającej przejście na rzecz Skarbu Państwa określonego prawa. Dlatego Minister Finansów opierając się na zebranych dowodach miał obowiązek wydać decyzję z dnia z dnia (...) maja 2011 r.

Organ podkreślił, że zgodnie z treścią formularza zrzeczenia się roszczeń Komisji ds. Odszkodowań Zagranicznych z dnia 27 września 1960 r., nr referencyjny (...), E. T. oświadczyła: "... w zamian za otrzymanie płatności od Komisji ds. Odszkodowań Zagranicznych z kwoty przeznaczonej na wypłaty Polskiego Funduszu (Roszczeń Reprywatyzacyjnych) niniejszym zrzekam się wszelkich moich roszczeń wynikających z różnych polskich środków nacjonalizacyjnych, wyłączeniowych i innych podobnych środków oraz z tytułu zaległych płatności zagwarantowanych przez polski rząd oraz innych przedwojennych długów bankowych i handlowych (wspomnianych w umowie z dnia 11 listopada 1954 r. pomiędzy rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej) w zakresie, w którym mają one wpływ na moje udziały majątku określonym w Załączniku A do niniejszego formularza." Przedmiotowe oświadczenie, w ocenie Ministra, nie pozostawia wątpliwości, iż E. R. zrzekła się wszelkich roszczeń z tytułu nacjonalizacji dawnej nieruchomości położonej w W. w (...), ozn. nr hipotecznego (...) w zamian za otrzymanie odszkodowania.

Ustosunkowując się do argumentacji podniesionej przez Ambasadora Konfederacji Szwajcarskiej zastępującego Konfederację Szwajcarską, we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Ministra Finansów z dnia (...) maja 2011 r. organ nie zgodził się z twierdzeniem, iż decyzja z dnia (...) maja 2011 r. ma następczy charakter ponieważ ustawa z dnia 9 kwietnia 1968 r. ma zastosowanie w sytuacji, gdy w stosunku do danej nieruchomości nie znalazły zastosowania inne przepisy prawa materialnego przenoszące prawo własności nieruchomości, a w niniejszej sprawie znalazły zastosowanie przepisy dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279) oraz ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. Nr 14, poz. 130, z późn. zm.). Minister podkreślił, że biorąc pod uwagę, iż załącznik do Układu wymienia dekrety i ustawy na podstawie których "brytyjska własność" została przejęta, stanowisko, iż ustawa z dnia 9 kwietnia 1968 r. ma zastosowanie tylko w przypadku przejęcie mienia bez podstawy prawnej, nie znajduje uzasadnienia.

Skargę na powyższą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie wniosła E. R. Skarżąca zarzuciła decyzji:

- błędną wykładnię art. 4 ust. 1 pkt (a) i pkt (b) Układu Indemnizacyjnego (niepublikowanego Układu między Rządem Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii dotyczący załatwienia spraw finansowych) z 11 listopada 1954 r. w zw. z art. 4 Konwencji haskiej z dnia 12 kwietnia 1930 roku w sprawie pewnych zagadnień dotyczących kolizji ustaw o obywatelstwie (Dz. U. z 1937 r. Nr 47 Poz. 361 i 362). polegającą na błędnym przyjęciu, że skarżąca jako obywatelka polska (wobec której Wielka Brytania nie mogła wykonywać opieki dyplomatycznej na terenie Polski, gdyż zgodnie z 4 Konwencji haskiej państwo nie może wykonywać opieki

dypłomatycznej na rzecz jednego ze swych obywateli w stosunku do państwa, którego tenże jest również obywatelem) mogła być uznana za "cudzoziemca" (obywatela brytyjskiego) w rozumieniu Układu, w sytuacji gdy prawidłowa wykładnia tych przepisów prowadzi do wniosku, że układ indemnizacyjny nie mógł wywoływać skutków prawnych w stosunku do obywateli brytyjskich, posiadających równocześnie obywatelstwo polskie gdyż układ ten dotyczył tylko takich obywateli brytyjskich (w świetle prawa brytyjskiego), którzy nie byli jednocześnie obywatelami polskimi (w świetle prawa polskiego);

- naruszenie art. 1, art. 2 i art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. o dokonywaniu w księgach wieczystych wpisów na rzecz Skarbu Państwa w oparciu o międzynarodowe umowy o uregulowaniu roszczeń finansowych poprzez stwierdzenie przejścia przedmiotowej nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa, podczas gdy nie zostały spełnione żadne przesłanki do takiego deklaratoryjnego stwierdzenia, albowiem tzw. Układ Indemnizacyjny zawarty pomiędzy Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii w dniu 11 listopada 1954 r. - nie będąc aktem powszechnie obowiązującym nie mógł stanowić podstawy zrzeczenia się przez obywatelkę polską - E. R. roszczeń wobec państwa polskiego z tytułu nacjonalizacji nieruchomości (...) położonej przy (...), albowiem miał zastosowanie jedynie do cudzoziemców (nie obywateli polskich) - tj. obywateli brytyjskich nie będących jednocześnie obywatelami polskimi, a ponadto w sprawie nie udowodniono, że E. R. rzeczywiście otrzymała od Rządu Brytyjskiego jakiegokolwiek odszkodowanie odnoszące się w rozsądnej proporcji do wartości przedmiotowej nieruchomości, a tylko rzeczywista wypłata słusznego odszkodowania odpowiedniego do wartości nieruchomości mogła stanowić podstawę roszczenia SP do ubiegania się o przeniesienie prawa własności danej nieruchomości;

- naruszenie art. 7 k.p.a. w zw. z art. 77 § 1 k.p.a. poprzez pominięcie istotnych dowodów w sprawie i błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy, tj. pominięcie dokumentów dotyczących obywatelstwa polskiego E. R. oraz błędne przyjęcie, iż fakt rzeczywistej wypłaty bądź braku takiej wypłaty odszkodowania na rzecz E. R. za nieruchomość przy (...) odszkodowania przez Rząd Brytyjski nie ma znaczenia w niniejszej sprawie, podczas gdy w aktach sprawy brak dokumentu potwierdzającego taką okoliczność;

- naruszenie art. 80 k.p.a. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie zupełnie dowolnej, niezgodnej z całością zebranego w sprawie materiału dowodowego oceny, iż E. R. świadomie zrzekła się wszelkich roszczeń z tytułu nacjonalizacji przedmiotowej nieruchomości, podczas gdy w aktach sprawy brak dokumentu potwierdzającego okoliczność wypłaty przez Rząd Brytyjski odszkodowania na rzecz Skarżącej, a ponadto przedmiotowy Układ Indemnizacyjny w ogóle nie mógł mieć zastosowania do E. R., która nieprzerwanie od urodzenia posiada obywatelstwo polskie, a więc nie jest "cudzoziemcem" w rozumieniu Układu, ani tym bardziej w rozumieniu polskiego porządku prawnego;

- naruszenie art. 7 k.p.a. (zasada poszanowania słusznego interesu obywateli) oraz art. 8 k.p.a. (zasada pogłębiania zaufania obywateli do organów Państwa) w zw. z art. 2 ustawy o cudzoziemcach oraz art. 2 ustawy o obywatelstwie polskim poprzez uznanie, że Układ Indemnizacyjny znajduje zastosowanie do E. R. - obywatelki polskiej podczas gdy obywatel polski nie może być w świetle prawa polskiego nigdy traktowany jak cudzoziemiec, a zatem nie znajdują do niego zastosowania postanowienia przedmiotowego Układu;

- naruszenie art. 76 § 1 i 3 k.p.a. poprzez jego nieuwzględnienie i pominięcie szczególnej

mocy dowodowej przyznanej "dokumentom urzędowym" w zakresie tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone, tj. poprzez pominięcie treści dokumentu urzędowego - formularza zrzeczenia się roszczeń z dnia 27 września 1960 r., który w żadnym wypadku nie może być traktowany jako dowód na potwierdzenie rzeczywistej wypłaty odszkodowania na rzecz E. R., wręcz przeciwnie, wynika z niego, iż płatność takiego odszkodowania w dniu 27 września 1960 r. wcale nie nastąpiła, a w aktach sprawy brak dokumentu potwierdzającego okoliczność dokonania płatności przez Rząd Brytyjski, a ponadto poprzez pominięcie złożonej do akt sprawy kopii dowodu osobistego i paszportu polskiego E. R., które to dokumenty świadczą o obywatelstwie polskim strony, a zatem o niemożliwości zastosowania do niej postanowień Układu Indemnizacyjnego;

- naruszenie art. 87 ust. 1 Konstytucji RP poprzez pominięcie okoliczności, że Układ Indemnizacyjny nie jest źródłem prawa powszechnie obowiązującego jako nieratyfikowany i niepublikowany w Dzienniku Ustaw układ międzyrządowy, co stwierdził SN w wyroku z 15 października 2010 r., V CSK 3/10, a wcześniej NSA w wyroku z 19 października 2006 r., I OSK 367/05 (Lex nr 281393);

- zaniechanie ustalenia na jakiej podstawie prawnej nastąpiła przed dniem 11 listopada 1954 r. (data układu) nacjonalizacja stanowiącego własność skarżącej budynku -Pałacu (...), w sytuacji gdy zgodnie z jednolitym orzecnictwem SN i NSA (np. wyroki SN z: 16 czerwca 2009, V CSK 458/08 - Lex nr 527157, z 15 października 2010 r., V CSK 3/10 - oraz wyrok NSA z 19 października 2006 r., I OSK 367/05), sama decyzja Ministra Finansów nie może stanowić podstawy prawnej przejścia własności nieruchomości (także budynku) na rzecz Skarbu Państwa.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz poprzedzającej ją decyzji z dnia (...) maja 2011 r. oraz zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę organ wniósł o jej oddalenie i podtrzymał argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Uzasadnienie prawne

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 1 § 1 i 2 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269 z późn. zm.), sądy administracyjne sprawują wymiar sprawiedliwości przez kontrolę działalności administracji publicznej. Kontrola ta sprawowana jest pod względem zgodności z prawem, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej. Ponadto zgodnie z art. 134 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270), sąd rozstrzyga w granicach danej sprawy nie będąc jednak związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną.

Kierując się powyższymi kryteriami Sąd uznał, iż skarga nie zasługuje na uwzględnienie. Odnosząc się do zarzutu skargi dotyczącego błędnej wykładni art. 4 ust. 1 pkt (a) i pkt (b) Układu pomiędzy Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii a Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej dotyczącego załatwienia spraw finansowych z 11 listopada 1954 r. w zw. z art. 4 Konwencji haskiej z dnia 12 kwietnia 1930 r. w sprawie pewnych zagadnień dotyczących kolizji ustaw o obywatelstwie poprzez przyjęcie, iż skarżąca jako obywatelka polska mogła być uznana za cudzoziemca w rozumieniu tego układu, a co

za tym idzie, że układ ten mógł wywołać skutki prawne w stosunku do obywateli brytyjskich posiadających jednocześnie obywatelstwo polskie - stwierdzić należy, iż zarzut ten nie ma uzasadnionych podstaw prawnych. Skarżąc konstruując powyższy zarzut powołuje się na treść art. 4 Konwencji haskiej zgodnie z którym "Państwo nie może wykonywać opieki dyplomatycznej na rzecz jednego ze swych obywateli w stosunku do państwa, którego tenże jest również obywatelem". W ocenie skarżącej posiadanie przez nią podwójnego obywatelstwa tj. obywatelstwa polskiego i brytyjskiego, wyklucza stosowanie wobec niej układu indemnizacyjnego z dnia 11 listopada 1954 r.

W ocenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego Konwencja haska dotycząca kolizji ustawa o obywatelstwie nie wyłączała możliwości zastosowania układu indemnizacyjnego z 11 listopada 1954 r. także wobec osób posiadających podwójne obywatelstwo. Artykuł 19 tej Konwencji stanowi bowiem, iż "Konwencja niniejsza nie narusza postanowień traktatów, konwencji lub porozumień obowiązujących między Wysokimi Układającymi się Stronami, dotyczącymi obywatelstwa lub kwestii z nim związanych". Takie postanowienia, o których mowa w powyższym artykule zostały zawarte właśnie w układzie z dnia 11 listopada 1954 r. Przepis art. 4 Układu pomiędzy Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii a Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraźnie stanowi kogo należy rozumieć za obywatela brytyjskiego dla celów tego układu. W rozumieniu tych regulacji obywatelami brytyjskimi były osoby fizyczne, które w dacie podpisania niniejszego układu były obywatelami Zjednoczonego Królestwa i kolonii.

Zgodnie zaś z przywołaną przez skarżącą Konwencją haską z 1930 r. kwestia, czy ktoś posiada obywatelstwo danego Państwa, winna być rozstrzygana zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa. O tym więc, czy E. R. posiadała obywatelstwo brytyjskie rozstrzygały regulacje prawne Wielkiej Brytanii obowiązujące w dacie zawarcia układu indemnizacyjnego. Dokumenty dołączone do akt sprawy wskazują jednoznacznie, iż okoliczności posiadania przez skarżącą obywatelstwa brytyjskiego nie budziła wątpliwości zarówno dla organów władzy brytyjskiej zajmującej się realizacją układu finansowego z Polską, jak i dla samej skarżącej.

Komisja ds. Odszkodowań Zagranicznych przyjęła od E. T. stosowne oświadczenie dotyczące zrzeczenia się praw do wszelkich roszczeń wobec nieruchomości położonej w (...) w W., a co za tym idzie uprawniony organ Wielkiej Brytanii nie miał wątpliwości, iż skarżąca jest obywatelką brytyjską. Wątpliwości organu brytyjskiego nie budził ten fakt także później, to jest w dacie przekazywania organowi polskiemu stosownych dokumentów związanych ze zrzeczeniem się roszczeń. W dacie składania tego oświadczenia także skarżąca przyznał w ten sposób, iż posiada obywatelstwo Wielkiej Brytanii.

Przedstawione powyżej regulacje prawne oraz okoliczności faktyczne czynią zarzut skarżącej dotyczący wyłączenia ją z zastosowania układu indemnizacyjnego jako posiadającej podwójne obywatelstwo i nie podlegającej ochronie płynącej z tego układu jako pozbawiony uzasadnionych podstaw, tym bardziej, że jak wynika to z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy skarżąca sama ubiegała się o objęcie jej interesów majątkowych ochroną wynikającą z tej umowy międzynarodowej. Ochrony takiej były pozbawione zaś osoby, które nie legitymowały się obywatelstwem brytyjskim.

Fakt więc posiadania, czy też braku posiadania obywatelstwa polskiego przez E. R. w dacie podpisania układu pomiędzy Rządami Polski i Wielkiej Brytanii w 1954 r. nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejsze sprawy. Istotne zaś było czy skarżąca posiadała w tej dacie

obywatelstwo brytyjskie, okoliczność ta nie podlegała zaś ocenie organów administracji, lecz ocenie władz brytyjskich do, których zadań należała realizacja układu. Okoliczność posiadania obywatelstwa brytyjskiego przez skarżącą została zaś przez władze brytyjskie zweryfikowana pozytywnie.

Drugi z zarzutów skargi dotyczący naruszenia art. 1, art. 2 i art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. o dokonywaniu w księgach wieczystych wpisów na rzecz Skarbu Państwa w oparciu o międzynarodowe umowy o uregulowaniu roszczeń finansowych oparty jest również na podnoszonej przez skarżącą okoliczności, iż jest ona obywatelką polską. Artykuł 1 powołanej wyżej ustawy stwierdza, iż ma ona zastosowanie do wpisów na rzecz Skarbu Państwa w księgach wieczystych tytułu własności nieruchomości obywateli państw obcych, które to nieruchomości i prawa przeszły na rzecz Skarbu Państwa na podstawie międzynarodowych umów o uregulowaniu wzajemnych roszczeń finansowych, zawartych z rządami tych państw przez Rząd Polski.

Ustawa z 1968 r. o dokonywaniu w księgach wieczystych wpisów wyraźnie odsyła do układów indemnizacyjnych, a co za tym idzie do pojęć w nich zawartych. Kto zaś jest obywatelem brytyjskim w rozumieniu układu z 1954 r. określa ta umowa międzynarodowa, o czym już była mowa powyżej, a co za tym idzie organy administracji nie dopuściły się nienaruszenia treści art. 1, art. 2 i art. 5 ust. 2 ustawy z 1968 r. o dokonywaniu w księgach wieczystych wpisów na rzecz Skarbu Państwa.

Wbrew zarzutowi skargi w rozpatrywanej sprawie nie ma znaczenia, czy E. R. rzeczywiście otrzymała od Rządu Brytyjskiego jakiekolwiek odszkodowanie "odnoszące się w rozsądnej proporcji do wartości przedmiotowej nieruchomości." Pozbawione podstawy prawnej jest bowiem twierdzenie skarżącej, iż tylko rzeczywista wypłata słusznego odszkodowania odpowiedniego do wartości nieruchomości mogła Stanowić podstawę roszczenia Skarbu Państwa do ubiegania się o przeniesienie prawa własności danej nieruchomości. Brak jest w tym zakresie jakiegokolwiek warunku, który byłby zawarty w układzie pomiędzy Polską a Wielką Brytanią z 1954 r. Umowa ta nie uzależniała przejścia prawa własności od wypłaty odszkodowania poszczególnym osobom. Z art. 5 tej umowy międzynarodowej wynika, że zawarcie tego układu i wypełnienie jego postanowień przez Rząd Polski będzie przyjęte jako zupełne zaspokojenie i ostateczne zwolnienie od wszelkiej odpowiedzialności wobec brytyjskich obywateli właścicieli roszczeń i długów wymienionych w paragrafie (1) artykułu 1 zarówno przedstawionych przed, jak i pod dacie podpisania układu. Zgodnie z tą umową do obowiązku Rządu Polskiego należała zapłata stosownych kwot, o których mowa w art. 1 tego układu. Zobowiązanie to zostało wykonane przez Rząd Polski. Wypłata zaś odszkodowań i określenie ich wysokości należało do władz Wielkiej Brytanii i było poza gestią Rządu Polskiego.

Przedstawione powyżej rozważania czynią bezpodstawnym kolejny zarzut skargi, który dotyczy naruszenia art. 7 k.p.a. w zw. z art. 71 § 1 k.p.a. poprzez pominięcie dokumentów dotyczących obywatelstwa polskiego E. R. oraz błędne przyjęcie, iż fakt rzeczywistej wypłaty bądź brak wypłaty odszkodowania na rzecz skarżącej nie ma znaczenia w sprawie.

O taką samą konstrukcję prawną oparty jest zarzut naruszenia art. 80 k.p.a. poprzez przyjęcie, iż E. R. świadomie zrzekła się wszelkich roszczeń z tytułu nacjonalizacji przedmiotowej nieruchomości, podczas gdy w aktach sprawy brak dokumentu potwierdzającego okoliczność wypłaty przez Rząd Brytyjski odszkodowania na rzecz skarżącej, a ponadto układ ten nie mógł dotyczyć E. R., gdyż od urodzenia nieprzerwanie

posiadała ona obywatelstwo polskie. Omówione powyżej okoliczności odnoszące się do kwestii obywatelstwa oraz wypłaty odszkodowania nie pozwalają na przyjęcie zasadności tego zarzut.

Zawarty w skardze zarzut dotyczący naruszenia art. 7 k.p.a. i art. 8 k.p.a. w zw. z art. 2 ustawy o cudzoziemcach i art. 2 ustawy o obywatelstwie nie może także odnieść pożądanego przez skarżącą skutku. W pierwszej kolejności zauważyć należy, iż skarga powołuje się na treść przepisów ustawy o cudzoziemcach z dnia 25 czerwca 1997 r., a więc regulacji, które nie obowiązywały w dacie podpisywania układu. Nadto, co było przedmiotem wcześniejszych rozważań układ pomiędzy Polską a Wielką Brytanią, dla celów tej umowy wyjaśnił kogo należy uważać za obywatel brytyjskiego. Regulacje ustawy o obywatelstwie czy to z 1951 r., czy z 1920 r. nie miały więc w sprawie zastosowania.

Organy administracji nie dopuściły się także naruszenia art. 76 § 1 i 3 k.p.a., albowiem wbrew twierdzeniom skarżącej nie pominęły one szczególnej mocy dowodowej dokumentów urzędowych, tj. dokumentów stwierdzających obywatelstwo polskie skarżącej oraz dokumentów odnoszących się do wypłaty odszkodowania. Zasadnie organ przyjęły, iż okoliczności te nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Nieuzasadniony jest także zarzut naruszenia przez organ administracji art. 87 ust. Konstytucji RP poprzez pominięcie okoliczności, że układ indemnizacyjny nie jest źródłem prawa powszechnie obowiązującego jako nieratyfikowany i niepublikowany w Dzienniku Ustaw.

Za Naczelnym Sądem Administracyjnym powtórzyć należy, iż nie budzi wątpliwości, iż omawiany układ stanowi umowę międzynarodową, ale nie stanowi on źródła prawa w polskim systemie prawnym, a więc nie powodował skutków prawnych w zakresie stosunków własnościowych (z uwagi na brak ratyfikacji i publikacji). Stąd też zaszła konieczność uchwalenia ustawy z 1968 r. (por. wyrok NSA z dnia 17 maja 1999 r., OSA 2/98, ONSA 1999/4/110).

Zasadnie więc Minister przyjął, iż układ pomiędzy Polską a Wielką Brytanią jest umową międzynarodową w rozumieniu art. 1, 2 i 5 ust. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. o dokonywaniu w księgach wieczystych wpisów na rzecz Skarbu Państwa w oparciu o międzynarodowe umowy o uregulowaniu roszczeń finansowych.

Słusznie, więc decyzja została wydana w oparciu o art. 1, 2 i art. 5 ust. 2 ustawy z 1968 r. o dokonywaniu w księgach wieczystych wpisów na rzecz Skarbu Państwa.

Nie można uznać za usprawiedliwiony także ostatniego za zarzutów skargi. Nie budzi bowiem wątpliwości - co potwierdza wpisy w księgach wieczystych - iż nieruchomości została przejęta na podstawie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279).

Wbrew twierdzeniom skarżącej przejęcie nieruchomości na podstawie dekretu nie wyklucza stosowania ustawy z 1968 r. Przytoczyć należy stanowisko Trybunału Konstytucyjnego zawarte w postanowieniu z dnia 24 października 2000 r., sygn. SK 31/99 (OTK 7/2000/262)"przejęcie własności na Skarb Państwa dokonujące się w trybie różnych ustaw i dekretów wydanych po wojnie, często następowało z naruszeniem obowiązującego wówczas prawa, a przejmowanie mienia bez odszkodowania nawet jeśli było zgodne z przepisami było oceniane jako pogwałcenie standardów obowiązujących w państwach demokratycznych". Z treści układu zawartego pomiędzy Polską a Wielką Brytanią wynika wprost, iż dotyczy on mienia praw i interesów obywateli brytyjskich dotkniętych bezpośrednio lub pośrednio, przed

data niniejszego układu, przez polskie przepisy nacjonalizacyjne, wywłaszczeniowe i inne podobne przepisy wymienione w wykazie załączonym do układu oraz przez zarządzenia wydane na podstawie wyżej wymienionych przepisów. W załączniku do tego układu w punkcie 5 wymieniony jest dekret z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. z 1945 r. Nr 50, poz. 279). Gdyby więc nieruchomości położona w W. przy (...) nie była objęta przepisami tego dekretu nie miałyby do niej zastosowanie regulacje zawarte w układzie indemnizacyjny, a w konsekwencji przepisy ustawy z 1968 r. o dokonywaniu wpisów w księgach wieczystych.

Świetle powołanego przez skarżącą art. 76 § 1 k.p.a znajdujący się w aktach sprawy formularz zrzeczenia roszczeń podpisany przez E. R. stanowi dowód tego co zostało w nim urzędowo stwierdzone, a więc dowód, że skarżąca zrzekła się roszczeń wobec nieruchomości położonej w W. przy (...). Fakt, iż skarżąca nie pamięta, czy podpisywała powyższy dokument nie ma znaczenia dla jego mocy dowodowej, która nie została skutecznie podważona. Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił zaś wniosek pełnomocnika organu o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego grafologa na okoliczność, czy figurujący pod tym formularzem podpis należy do skarżącej, gdyż zgodnie z art. 106 § 3 p.p.s.a. Sąd przeprowadza jedynie dowody z dokumentów.

Mając na względzie powyższe w oparciu o art. 151 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.) skarga została oddalona.